

เนือชอบดวอย ๖๔๕๕

กระทรวงธรรมการ

วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๕

ขอเลขประจำดองกุฎีพระบาทปกเกล้า
ปกกระหม่อม

เนื่องด้วยเรื่องโรงเรียนข้าราชการ
พลเรือน ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ข้าพระ
พุทธเจ้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเรียนพระราช
ปฏิบัติ พระราชทานพระบรมราโชบายนั้น พระ
เลขพระคุณฉันทเกล้าฯฯ ทาที่สุกมิได้ ข้าพระ
พุทธเจ้าขอรับพระราชทานคำเนือความกระแ
พระราชดำรัสทุกประการ ข้าพระพุทธเจ้า
ได้ไปเฝ้าพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรง

ราชานุภาพ สภานายกกรมการจักการโรง
เรียนข้าราชการพลเรือน กราบทูลให้ทรง
ทราบตามพระราชากระแ ส บัดนี้พระองค์ท่าน
ได้ทำหนังสือกราบบังคมทูลพระกรุณาในเรื่อง
นี้แล้ว

ส่วนหน้าที่อื่นเกี่ยวทางราชการกระ
ทรวงธรรมการ เมื่อข้าพระพุทธเจ้ารับพระ
บรมราโชบาย เรื่องการจัดโรงเรียนข้าราชการ
พลเรือน เหนือเกล้าฯฯ แล้ว ได้คิด
ด้วยเกล้าฯฯ โดยรอบคอบ มีความเห็นที่ขอ
พระราชทานเรียนพระราชาปฏิบัติคือไปดังนี้

ราชการในกระทรวงธรรมการ นอกจาก

แบ่งเป็นกรมธรรมการและกรมศึกษาธิการ ยังมี
มีแผนกโรงเรียนราชแพทยาลัย ซึ่งพระเจ้าฉัน้อง
ยาวเชอ กรมหมื่นไชยนาทนเรนทร เป็นผู้บัญชาการ
ขึ้นตรงต่อกระทรวงอีกแผนกหนึ่ง โรงเรียนนี้
เป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้วว่าสำหรับจะรวมเข้ากับ
โรงเรียนข้าราชการพลเรือน เป็นมหาวิทยาลัย
เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนโรงเรียน
ข้าราชการพลเรือนมาอยู่ในกระทรวงธรรม
การ ถ้าให้ขึ้นตรงต่อกระทรวงด้วย ก็ค่อยไป
ถ้าให้ขึ้นต่อกรมศึกษาธิการ ก็ค่าแถมกว่าโรง
เรียนราชแพทยาลัย ซึ่งขึ้นตรงต่อกระทรวงอยู่
แล้ว ไม่เหมาะแก่ฐานะ นี้ประการหนึ่ง เมื่อ

รวมอยู่ในกระทรวงเดียวกันแล้ว ทั้งสอง
โรงเรียนนี้ควรรวมกันด้วย เสร้า
รวมแปลจ้จยให้คัมหาวิทบาลยคิชั้น มหา
วิทบาลยจ้จยต้องมีอจารย์ครบวิชา ทั้งสอง
โรงเรียนนี้มีนักเรียนรวมกันไม่ถึง ๕๐๐ คน
มีทุนฝึกเคื่องทั้งสองแห่ง ถ้ายังแยกกันอยู่
ต่างก็เปลืองแลต่างก็บดทรวง ากที่จะจัด
ให้แปล่าแปลัน ถ้าได้รวมกันเข้าแล้ว จะ
แปล่าแลและแปลนฝึกเคื่องได้ตั้งตัวได้เร็วเข้า
โรงเรียนใหญ่อยู่มจ้จยได้ถูกเว้าโรงเรียนย่อยๆ
ที่กระจ้จยกระจายกัน มหาวิทยาลัยที่มีนักเรียน
น้อยหรือนักเรียนมาก ก็ต้องมีอจารย์ให้ครบ

กระทรวงธรรมการ

วันที่ ร.ศ.

ซุกวิชาเหมือนกัน จึงจะดำเนินการได้ดี จำ
 นวนนักเรียน ๕๐๐ นี้ไปอย่างน้อยสำหรับ
 มหาวิทยาลัยอยู่แล้ว แต่เมื่อได้รวมกันและ
 จัดให้เห็นเป็นปึกแผ่นเข้า ก็จะพอมืออะไรให้
 แลเห็น ไม่ต้องขายหน้าชาวต่างประเทศ
 กล่าวส่วนบุคคล ถ้าพระเจ้าอนงยา
 เขอ กรมหมื่นไชยนาคนเรนทร ผู้บัญชาการ
 โรงเรียนราชแพทยาลัย บังทรงบัญชาการโรง
 เรือนนั้นอยู่ ผู้ขึ้นเป็นผู้บัญชาการโรงเรียน
 ข้าราชการพลเรือน ซึ่งจะเป็นมหาวิทยาลัย
 คู่มือเหมาะในส่วนพระองค์ และพระองค์ท่าน

น่าจะน้อยพระไทยบ้าง อนึ่งพระองค์
 ท่านทรงเรียบรมกษุณินัก โรงเรียน
 ราชแพทยาลัยได้กำลังก้าวหน้าไป เพราะ
 เหตุนี้ มหาวิทยาลัยแห่งสยามย่อมจะสำเร็จ
 ได้เร็วขึ้นด้วยอาไซรยพระเรียบรมมหา
 วิทยาลัยอื่น ๆ ทั่วโลก อาไซรยเหตุดังได้
 รัยพระราชนานความมั่งคั่งตลอดพระกรรณ
 ข้าพระพุทธเจ้าคิดด้วยเกล้า ๆ ว่า ควร
 บรรจุตำแหน่งหน้าที่ทางกระทรวงธรรมการ
 ดังนี้ คือ

รวมทั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน
 และโรงเรียนราชแพทยาลัยเข้าเป็นกรมหนึ่ง

เรียกว่ากรมมหาวิทยาลัย ขึ้นตรงต่อกระทรวง
เป่นกรมใหญ่ ในกรมไซยนาทเป่นอธิบดี มี
สำนักงานอยู่ในศาลาวัว เารกระทรวง พระยา
อนุกิจวิฑูรเป่นผู้บัญชาการโรงเรียน กิจการ
แพนกรมมหาวิทยาลัยซึ่งจะมีรับในที่อื่น ๆ เช่น
มีชั้นนักเรียนแพนคณบดีออกชั้นที่โรงเรียนปรีนส
รอยแยดที่เชียงใหม่ จะขอให้รัฐบาลตรวจและ
สอบ เพื่อจะให้นักเรียนได้รอกการ เกณฑ์เข้า
รับราชการทหาร เพราะเป่นนักเรียนอุดมศึกษา
ตกในหน้าที่ของกรมมหาวิทยาลัยนี้ ตำแหน่ง
หัวหน้าของมหาวิทยาลัยนี้ เรียกความภาษา
อังกฤษ เป่นนายคิถกระทรวงธรรมการ เป่น

Chancellor ในกรมไซยนาทเป่น
Director-General of the University
Bureau, พระยาอนุกิจ เป่น
Vice-Chancellor หัวหน้างานใน
โรงเรียน University อังกฤษ
ชั้นใหม่ ๆ เช่นแมนเชสเคอร์เป่นต้น มี
หัวหน้า ๓ ตำแหน่ง คือ Chancellor,
President, Vice-Chancellor ๕๐
เกี่ยวกับทองเราได้

คั้งนี้จะควรประวารใจ ข้าพระพุทธ
เจ้าขอพระราชทานเรียนพระราชมัญญัติ
และรับพระราชทานพระบรมราโชบายต่อไป

กระทรวงธรรมการ

วันที่

ร.ศ.

ในการประชุมที่ประชุมมหาวิทยาลัยแห่งกรุงสยามนี้
ควรมีควมแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรด
เกล้า ฯ

ที่พิมพ์ขอเจ้า นพของพสกนิกรนี้

ขอเกษะ

(ลับ)

พระภชวดี

ที่ ๒๐/๗๕๓

วันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๕๕

ถึงพระบรมมหารัชมังคลาภิเษก

ได้รับหนังสือลงวันที่ ๒๑ เดือนนี้ ทาญเรื่องรวม

โรงเรียนเจ้าท่ากับการพลเรือนกับโรงเรียนราชแพทยาลัย

เงินเป็นมหัททผลบ และบรรจุตำแหน่งได้ทั้งหมด

กระทรวงธรรมการ นั้น ทราบแล้ว ตามความเห็น

ที่ส่งแก่มานั้น เห็นชอบด้วยแล้ว หรือการปดตาม

นี้

(พระบรมมหารัชมังคลาภิเษก) สยามินทร